

De què va tot això de Bolonya?

Molts de nosaltres som aliens als futurs canvis que es pretenen introduir en l'educació superior europea. La vocació d'aquest article és la de presentar diversos punts de vista del procés que ens condueix cap a un Espai Europeu d'Educació Superior. Primer de tot, us posem al dia, fent una presentació més burocràtica, a nivell polític i resumint els punts més importants de la declaració i després hem intentat reflectir diverses opinions crítiques, tant a favor com en contra, per tal d'obtenir diverses visions que ens permetin comprendre aquest procés tan complex.

LA DECLARACIÓ DE BOLONYA

El tema va començar un 25 de Maig de 1998 a la Sorbona quan els ministres d'Educació de França, Itàlia i el Regne Unit es van reunir i van decidir fer una Declaració sobre un "Espai Europeu d'Educació Superior" (EEES). Aquest, va ser el primer pas d'un procés polític de canvi en l'ensenyament superior a Europa.

Els Estats es tornen a reunir a Bolonya, al 1999 on subscriuen la tant anomenada Declaració de Bolonya. Aquesta declaració té un major grau de participació. Hi participen 30 Estats, entre els membres de la Unió i els països de l'Est... i està pensada conforme a uns principis de qualitat, mobilitat, diversitat i competitivitat. A més a més, dóna prioritat a dos objectius estratègics: l'increment de l'ocupació a la Unió i la conversió del sistema Europeu de Formació Superior com a pol d'atracció per a estudiants i professors de totes les parts del món.

Els objectius que s'assenyalen en la Declaració són els següents:

1. Reconeixement de qualificacions per igual a tot Europa
2. Estructura de les titulacions en dos cicles.
3. Sistema de crèdits (ECTS)
4. Aprenejatge permanent
5. Programes de mobilitat (Sòcrates, Erasmus, Erasmus Mundus)
6. Garantia de qualitat

PRAGA 2001 i BERLÍN 2003

En dos reunions successives, els ministres dels 33 països signants continuen amb el procés i estableixen les directrius a seguir.

El més rellevant de la reunió de Praga és que es fixa com a objectiu motivar l'atractiu i competitivitat del l'Educació Superior Europea a altres indrets del món. A Berlín, es defineixen tres prioritats

- Assegurança de qualitat de l'Ensenyament Europeu.
- Sistema de dos cicles: Grau i postgrau.
- Es mantenen els doctorats i màsters com a tercer cicle.

A partir d'aquí, i havent fixat el límit d'implantació del pla de Bolonya l'any 2010, cada país haurà de començar a adaptar-se a les directrius fixades en la mesura que sigui possible compatibilitzar-lo amb cada sistema d'ensenyament.

Bàsicament es proposa doncs, substituir els sistemes de crèdits actuals (depenent de cada país) per un esquema bàsic de grau i postgrau:

¿Què serà el grau?

Serà el primer cicle dels estudis universitaris i comprendrà els ensenyaments bàsics i de formació general juntament amb les orientades a la formació professional.

¿Què serà el postgrau?

Serà el segon nivell dels ensenyaments universitaris i estarà dividit en dos cicles:

El segon cicle, dedicat a la formació avançada o especialitzada, donarà lloc a l'obtenció del títol de màster.

El tercer cicle tindrà com a finalitat la formació avançada en tècniques d'investigació i donarà lloc al títol de doctor.

BOLONYA A LA UPC

El Consell de Govern va aprovar el passat mes de desembre el document Sobre el model docent de la UPC a l'EEES, un conjunt de proposicions per definir criteris estratègics sobre la docència a la UPC en el marc de l'Espai Europeu d'Educació Superior. El Pla d'implantació de l'ECTS porta a la pràctica l'adopció del sistema

ECTS amb totes les seves implicacions. La proposició número 21 és la primera que articula els aspectes bàsics sobre els que es fonamenta el sistema europeu de crèdits:

Proposició 21: Els centres docents i els departaments de la UPC impulsaran la implantació del sistema ECTS, en tots els seus aspectes i en el termini més breu que sigui possible.

L'objectiu per al curs 2005-06 és adaptar a l'estructura ECTS a un conjunt de matèries que en el còmput de crèdits sigui assimilable a la d'un any acadèmic (60 ECTS). A proposta del professorat i d'acord amb la direcció dels centres, es decidiran les matèries que s'adaptaran, basant-se en criteris opcionals: matèries del primer curs de la titulació, de la fase selectiva, matèries troncales, optatives, que pertanyin a un àrea de coneixement, etc.

bergen
2005

Però...què és el que passarà realment?

Després de tot aquest "intens text burocràtic"...sembla ser que el que passarà és que totes les enginyeries quedaran reduïdes a un primer cicle de 4 anys: el grau. D'altra banda les enginyeries tècniques desapareixerien, passant a estar incloses en aquest sistema d'estudis de primer grau.

Un cop superat el primer cicle de 4 anys, el que ara serien els enginyers superiors, necessitaran cursar un segon cicle, una espècie de màster, per ser-ho.

En el cas dels enginyers de camins, començaran cursant un primer grau d'enginyer civil, un cop obtingut i habilitats professionalment, haurien de cursar

un segon grau de 2 anys per tal d'aconseguir el títol que actualment "poden" obtenir en 5 anys (és la broma recurrent que tenen ara...4+2=5).

BOLONYA A ARQUITECTURA

I com està el tema a la nostra carrera?

Resulta que existeix una directiva europea de l'any 1985 que protegeix la durada mínima dels estudis d'Arquitectura i Medicina a causa de la transcendència social que tenen. S'estableix una durada mínima de 6 anys per a Medicina, i de 5 anys per a Arquitectura.

La batalla doncs, està en decidir si el PFC ha d'estar inclòs o no en aquests cinc anys. Alguns el defenen com una assignatura més que hauria de poder cursar-se dintre d'aquest temps mínim i altres creuen que, com a treball final de síntesi, s'ha de realitzar un cop finalitzats els estudis (que és el que eludeix la directiva europea).

Un altre dels problemes que es plantegen és que la qualitat dels estudis és molt diferent a cada país i, per tant, és molt difícil assimilar-los tots en una mateixa estructura de grau i postgrau amb una duració comú. Per exemple a Espanya un arquitecte té les mateixes responsabilitats que a França comparteixen un arquitecte i un enginyer civil.

En aquest sentit apareix també, el problema de les atribucions. El pla de Bolonya està basat en el model anglosaxó en què per estudiar arquitectura comences cursant un Bachelor (grau bàsic d'aproximadament 3 anys), un cop assolit es cursa un postgrau d'especialitat (estructures, paisatgisme...) i per tal d'aconseguir el títol que t'habiliti com a arquitecte encara has de passar unes proves i acreditar una experiència laboral. A Espanya, un cop finalitzats els cinc anys de carrera, estàs legalment habilitat per a qualsevol feina que et puguin encarregar. Amb

aquestes diferències entre països és molt difícil poder assolir un mateix pla d'estudis comú a tota la Unió.

ALGUNES CONSIDERACIONS

Tot i que el pla de Bolonya no comportarà grans canvis a la nostra carrera, en el sentit que es mantindrà la mateixa durada i una formació generalista, segurament aportarà noves possibilitats de formació de segon cicle (màsters o doctorats) que podrien acabar modificant el caràcter de la professió. Si el pla de Bolonya pretén oferir els màsters de forma oficial

-per tant a preu públic i no privats com són fins ara - i a més, aquests es consideraran com a segon cicle de formació, és molt probable que moltes de les noves generacions s'acabin especialitzant un cop acabada la llicenciatura.

Això, per en Félix Pardo, subdirector de la nostra escola, és positiu, "ja que contribueix a que la figura de l'arquitecte no acabi encallada en la concepció renaixentista de l'arquitecte com a professional que ho sap tot i que es pot responsabilitzar de tot. La professió és suficientment complexa com perquè perdi aquesta imatge. Aquest és un altre dels debats que es generen, sobre la formació general o especialitzada, no es pot renunciar a la formació general que és allò substantiu de l'arquitectura, ja que el projecte és una cosa complexa en què intervenen molts factors que s'han de posar en relació, a partir d'aquí que cada un s'especialitzi en el que vulgui."

Això comportaria doncs, un allargament del procés de formació, (tot i que només són suposicions) si un cop obtingut el títol tens totes les atribucions, llavors perquè hauries de fer un màster? Has de fer un màster per aprendre a fer la feina que se suposa que has de saber fer legalment?

Segons en Félix, això s'ajustarà amb el temps i professionalment ets responsable de saber fer el que has decidit dedicar-te i si, per exemple, et vols especialitzar en estructures, o l'apuntaràs a un màster o intentaràs que et contractin els Obiol, Moya...

En Félix no és el primer en dir-nos que tenir un despatx té els dies comptats, així que ja ho sabeu..."agrupar-se o morir" (o era..."renovar-se o morir"), de fet les dos venen al cas. Avui en dia la càrrega burocràtica a la que ha de respondre un sol despatx per a l'execució d'un projecte quasi impossible d'assolir per una sola persona. L'arquitectura s'entén cada vegada més com un treball en grup. I en això Bolonya també hi pren carta, ja que per exemple, els arquitectes tècnics passen a tenir una carrera que durarà quatre anys, i és molt possible que al final de tot aquest procés acabin tenint algunes atribucions en projectes executius- cosa que ja es fa actualment però sense estar reconegut legalment-. "Tot això en el desenvolupament del projecte executiu, no en el projecte bàsic que és el que s'ha de reivindicar com una cosa substancialment dels ensenyaments d'arquitectura", ens comenta el Félix.

A vegades, des de fora, -com per exemple, els enginyers de camins-, es pinta la figura de l'arquitecte com a quasi innecessària....

"El que passa és que correm si no es corregeix el gran desajust entre el que és la atribució professional i la formació, no només correm el risc que ens vegin així, sinó que podem acabar sent això, unes figures decoratives. Qui té confiança en un professional que des del moment que acaba la carrera pot responsabilitzar-se de tasques que la seva formació no justifica?...Després de cinc anys, et donen un títol que t'habilita professionalment per a fer qualsevol cosa (en sortir de la carrera, et poden encarregar la torre Agbar, per exemple!). D'això tothom se n'adona. Aquesta percepció no es té dels metges, per exemple. A ningú se li passa pel cap que un metge recent titulat pugui operar a cor obert a algú! A

més, no és el mateix un metge de família que un cirurgià, a la nostra carrera aquesta distinció no existeix, en principi tots som iguals. Si això no es corregeix, anirà en detriment de la nostra professió i això és el que fa que la societat tingui una visió de l'arquitecte com un personatge encara anclat en una espècie de concepció renaixentista de l'activitat en què representa que tot ho sabem."

Alguns possibles efectes de la creació de l'EEES.

Hi ha diversos moviments contraris al procés, o si més no, moviments que pretenen trobar mil matisos a aquesta idea. És evident que existeixen i són fruit de la voluntat estudiantil de participar en l'elaboració d'aquests processos que de vegades són tan autistes i carents de participació ciutadana.

Els moviments contraris adverteixen que l'èmfasi que es posa en la formació a base de competències, habilitats i aptituds portarà a la pèrdua dels valors de la universitat tal com la coneixem, la universitat basada en la transmissió de coneixements profunds i generals que ens facin capaços per comprendre i mirar el món d'una manera crítica. Hem de pensar que els ensenyaments universitaris no han d'estar exacta o directament vinculats al mercat laboral. Sabem que això és molt bo per les

empreses - i potser per nosaltres- però no per la societat, que el que necessita en realitat són persones crítiques i no gent obedient davant el món que ens impera.

D'altra banda, alguns es refereixen a la possibilitat de concentració de les titulacions més prestigioses en alguns indrets concrets i que això pot portar a una desigualtat territorial. Però aquest és un fet que ha succeït des dels orígens de la universitat i pensem que no és exactament desfavorable per la mobilitat i, per tant, ampliació de mires de la gent que es desplaça a un altre lloc per estudiar.

Una altra idea que s'ha estès es basa en el temor d'un possible encariment i privatització dels ensenyaments universitaris. El que cal vigilar i exigir és que el preu de cada crèdit dels segons i tercers cicles previstos no privi als qui no poden pagar-los. O s'implanten els mateixos preus que al primer cicle o l'Estat hauria de finançar mitjançant beques a tots els estudiants que ho necessitin.

Un altre tema que cal seguir és que si el sistema de crèdits que es vol implantar pretén contar la dedicació de l'alumne en els seus estudis, pot agreujar la possible, i tot sovint necessària, compaginació dels estudis amb una feina. Si es vol que ens dediquem tan sols a la nostra formació (que, sincerament, és el que hauríem de fer), l'Estat (o la Unió) hauria de dotar als estudiants universitaris d'un sou perquè poguessin finançar les seves despeses. Així sí que garantiríem un Espai Europeu de l'Educació de qualitat!

Des d'aquí fem una crida a què feu un seguiment de tot aquest tema per no acabar sent uns titelles a les ordres del que decideixen els nostres polítics. Nosaltres hi tenim molt a dir!

Jade Serra i Ricard Gratacòs.

Agraïm les explicacions i l'atenció dels professors Fèlix Pardo, subdirector de la nostra escola i de Benjamín Suárez, catedràtic a l'escola d'enginyers de camins i membre del grup espanyol de promotors de Bolonya.

ETSAB_ADES per IRMA

DIAGONAL RECOMANA...

Necessites desconnectar de la uni?. Estàs fart/a de passejar pels carrers de sempre o vols conèixer llocs nous? Doncs s'inaugura una nova secció per descobrir o convidar a conèixer altres latituds pròximes, sí, sí, hi ha espai més enllà de la uni i de casa ... Començarem pel nord i anirem baixant en pròximes entregues, així que Cadaqués serà el nostre primer destí, un poblet situat al Cap de Creus i que gaudeix de molts encants.

Per arribar-hi s'ha de tenir paciència, sobretot al final amb les corbes... possiblement gràcies a elles, Cadaqués manté un cert aïllament que el revalor, agreujat pel magnífic sistema de senyalització de les carreteres que tan sols al final de la cruïlla t'avisava de la direcció de la població, estigueu alerta...

Cadaqués és, o era, poble de mariners, però sobretot, el que el va fer conegut van ser les visites i residències de diferents artistes en diverses èpoques: Picasso, Eugeni d'Ors, Rusiñol, Duchamp, Pitxot, Tharrats ... però sens dubte foren Dalí i Josep Pla qui en varen treure més profit d'aquesta vila empordanesa. També us haig de dir que molts arquitectes molt coneguts per l'escola i de l'escola han viscut temporades allà i també hi ha deixat la seva petja, alguns, més encertats que d'altres, però no et sorprengui veure que el teu profe de projectes hagi construït alguna caseta per allí: Bombelli, Correa, Coderch, Harden, Illescas, Terrades, ...

Arribant us recomano que deixeu el cotxe al parking si no voleu donar voltes com ventiladors pel poble o si hi ha previsió de pluges (l'aigua sol baixar per les rieres), us dirigiu al passeig i aneu a la platja per contemplar les vistes des de la badia, que canvien constantment al llarg de la jornada. Una vegada allí podeu tirar tant per la dreta com per l'esquerra, que hi trobareu paisatge, botiguetes diverses, bars, restaurants i galeries d'art.

Després d'agafar forces en algun dels restaurants del poble, o un bon entrepà de casa a "sa platja", pugeu pels carrers que us portaran a l'església de Santa Maria, notareu que esteu en

un poble típic de la Mediterrània entre casetes blanques de porticons de fusta pintats de blau, vermell i verd i pujant per carrers empinats de còdols punxeguts, d'on podreu veure una panoràmica interessant del mar.

Si no en teniu prou, i encara que en tingueu heu de fer un darrer esforç, podeu optar per diverses opcions, segons el temps del que disposeu, primer de tot haureu de tornar a agafar el cotxe:

A pocs quilòmetres es troba el Cap de Creus, és preferible que trieu la tarda per gaudir d'una magnífica posta de sol acompanyada d'una bona tramuntanada, segons el dia que pot arribar a bufar a uns 90km/h, però valen la pena.

Si us interessa Dalí no us podeu perdre la seva casa, situada a la vila de Port Lligat, segons la temporada haureu de reservar prèviament les entrades. No us espanteu en trobar diversos animals dissecats i una piscina amb una forma reconixedora, això sí, no he vist finestres més ben col·locades enlloc, es tracten de veritables marcs d'uns quadres efímers que canvien constantment amb la llum del dia...

Si voleu aprofitar el viatge, encara que donegeu una mica més de volta i en tots dos itineraris passeu primer pel passeig amb el cotxe i gireu a l'esquerra, continueu el camí, arribareu a una illeta i veureu també la roca d'es cucurucut, molt coneguda pels navegants... si seguïu podreu arribar a l'Illa de Port Lligat, que en temporada d'estiu es pot creuar gràcies a tot un personatge, en Juanito. Des d'allí tindreu unes vistes magnífiques a Port Lligat i Cap de Creus. Després podeu seguir la ruta.

Sincerament no és un poble gaire barat, però si decidiu quedar-vos a dormir teniu diversos hotels i hostals, així com el càmping. Les nits d'hivern és agradable començar-les al Casino (al costat del passeig), prenent un cafè ben carregat al vespre i anar a qualsevol dels sucosos restaurants, hi ha de cuina local, italiana, libanesa, índia ... i també podeu pujar al Cap de Creus per menjar un exquisit menú.

De festa no patiu que a partir de la una en tindreu pel carrer Miquel Rosset (o com en diuen allà, de la Felipa) o pel Passeig. Però si no en teniu ganes no deixeu de pujar la vista dalt i gaudir de l'absència de contaminació lumínica que patim a Barcelona.

"Hi ha qui considera que Cadaqués és un dels llocs més bonics de la Mediterrània, però per discreció i timidesa s'absté de manifestar-ho. Altres, empentint la Mediterrània, proclamen, a tots quatre vents, que Cadaqués és el poble més bonic del món. Així, per exemple: Salvador Dalí."

Josep Pla.

DADES

Com arribar-hi: Sortida 4 AP-7 Sarfa

On allotjar-se: per internet trobareu ofertes de caps de setmana.

Llibres: "Cadaqués" de Josep Pla, "El Cadaqués de Peter Harden i Lafranco Bombelli", i qualsevol que parli sobre Dalí podreu veure fotografies de Cadaqués i Port Lligat.

